C/2024/4185

2.8.2024

P9_TA(2023)0484

Evropska vodikova banka

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 14. decembra 2023 o evropski vodikovi banki (2023/2123(INI))

(C/2024/4185)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) in zlasti člena 194,

— ob upoštevanju sporazuma, sprejetega na 21. konferenci pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja 12. decembra 2015 v Parizu (v nadaljnjem besedilu: Pariški sporazum),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 16. marca 2023 z naslovom Evropska vodikova banka (COM(2023)0156),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 1. februarja 2023 z naslovom Industrijski načrt v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo (COM(2023)0062),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 18. maja 2022 z naslovom Načrt REPowerEU (COM(2022)0230),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 8. julija 2020 z naslovom Strategija za vodik za podnebno nevtralno Evropo (COM(2020)0301),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 8. julija 2020 z naslovom Unija enakosti: strategija EU za povezovanje energetskega sistema (COM(2020)0299),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 10. marca 2020 z naslovom Nova industrijska strategija za Evropo (COM (2020)0102),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 z naslovom Evropski zeleni dogovor (COM(2019)0640),

— ob upoštevanju predloga Komisije z dne 20. junija 2023 za uredbo Sveta o spremembi Uredbe (EU, Euratom) 2020/2093 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (COM(2023)0337),

— ob upoštevanju predloga Komisije z dne 20. junija 2023 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi platforme za strateške tehnologije za Evropo (STEP) in spremembi Direktive 2003/87/ES ter uredb (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 in (EU) 2021/241 (COM(2023)0335),

— ob upoštevanju predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. marca 2023 o vzpostavitvi okvira za zagotavljanje zanesljive in trajnostne oskrbe s kritičnimi surovinami in spremembi uredb (EU) št. 168/2013, (EU) 2018/858, 2018/1724 in (EU) 2019/1020 (Akt o kritičnih surovinah) (COM(2023)0160),

— ob upoštevanju predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. marca 2023 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev evropskega ekosistema proizvodnje proizvodov neto ničelnih tehnologij (akt o neto ničelni industriji) (COM(2023)0161),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije ([1]), ki je v postopku revizije,

([1]) UL L 158, 14.6.2019, str. 54.

— ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU ([2]), ki je v postopku revizije,

— ob upoštevanju Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov ([3]) (v nadaljnjem besedilu: direktiva o energiji iz obnovljivih virov),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2023/1804 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva ter razveljavitvi Direktive 2014/94/EU ([4]),

— ob upoštevanju Direktive 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 2003/55/ES ([5]), ki je v postopku revizije,

— ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1775/2005 ([6]), ki je v postopku revizije,

— ob upoštevanju Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES ([7]),

— ob upoštevanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike ([8]), ki je v postopku revizije,

— ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) 2022/2576 z dne 19. decembra 2022 o krepitvi solidarnosti z boljšim usklajevanjem nakupov plina, zanesljivimi referenčnimi cenami in čezmejno izmenjavo plina ([9]),

— ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) 2021/2085 z dne 19. novembra 2021 o ustanovitvi skupnih podjetij v okviru Obzorja Evropa ter o razveljavitvi uredb (ES) št. 219/2007, (EU) št. 557/2014, (EU) št. 558/2014, (EU) št. 559/2014, (EU) št. 560/2014, (EU) št. 561/2014 in (EU) št. 642/2014 ([10]),

— ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) št. 559/2014 z dne 6. maja 2014 o Skupnem podjetju za gorivne celice in vodik 2 ([11]),

— ob upoštevanju Delegirane uredbe Komisije (EU) 2023/1184 z dne 10. februarja 2023 o dopolnitvi Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z vzpostavitvijo metodologije Unije, s katero se določijo podrobna pravila za proizvodnjo tekočih in plinastih goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, namenjenih uporabi v prometu ([12]),

— ob upoštevanju Delegirane uredbe Komisije (EU) 2023/1185 z dne 10. februarja 2023 o dopolnitvi Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z določitvijo minimalnega praga za prihranke emisij toplogrednih plinov zaradi uporabe recikliranih ogljičnih goriv in z določitvijo metodologije za oceno prihrankov emisij toplogrednih plinov zaradi uporabe tekočih in plinastih goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, namenjenih uporabi v prometu, ter recikliranih ogljičnih goriv ([13]),

([2]) UL L 158, 14.6.2019, str. 125.
([3]) UL L 328, 21.12.2018, str. 82.
([4]) UL L 234, 22.9.2023, str. 1.
([5]) UL L 211, 14.8.2009, str. 94.
([6]) UL L 211, 14.8.2009, str. 36.
([7]) UL L 275, 25.10.2003, str. 32.
([8]) UL L 327, 22.12.2000, str. 1.
([9]) UL L 335, 29.12.2022, str. 1.
([10]) UL L 427, 30.11.2021, str. 17.
([11]) UL L 169, 7.6.2014, str. 108.
([12]) UL L 157, 20.6.2023, str. 11.
([13]) UL L 157, 20.6.2023, str. 20.

— ob upoštevanju Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/856 z dne 26. februarja 2019 o dopolnitvi Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z delovanjem sklada za inovacije ([14]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. maja 2021 o evropski strategiji za vodik ([15]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. maja 2021 o evropski strategiji za povezovanje energetskih sistemov ([16]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. julija 2020 o celovitem evropskem pristopu k shranjevanju energije ([17]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. januarja 2020 o evropskem zelenem dogovoru ([18]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. marca 2019 o podnebnih spremembah – evropska strateška dolgoročna vizija za uspešno, sodobno, konkurenčno in podnebno nevtralno gospodarstvo v skladu s Pariškim sporazumom ([19]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. oktobra 2018 o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva v Evropski uniji: čas je za ukrepanje ([20]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 6. februarja 2018 o pospeševanju inovativnosti na področju čiste energije ([21]),

— ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 14. junija 2023 o evropski vodikovi banki ([22]),

— ob upoštevanju mnenja Evropskega odbora regij z dne 30. novembra 2023 o evropski vodikovi banki,

— ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,

— ob upoštevanju mnenja Odbora za proračun,

— ob upoštevanju poročila Odbora za industrijo, raziskave in energetiko (A9-0379/2023),

A. ker je EU podpisnica Pariškega sporazuma in se je zavezala, da bo do leta 2030 zmanjšala emisije toplogrednih plinov za vsaj 55 % v primerjavi z letom 1990 in do leta 2050 dosegla podnebno nevtralnost;

B. ker se vodik lahko uporablja kot surovina, gorivo ali nosilec energije in ima znaten potencial za razogljičenje industrijskih panog in težkega prometa, v katerih je težko zmanjšati emisije in v katerih neposredna elektrifikacija ni tehnično izvedljiva ali konkurenčna;

C. ker se lahko vodik kot zadnja možnost uporablja tudi za shranjevanje energije za uravnoteženje energetskega sistema in s tem prispeva k povezovanju energetskega sistema;

D. ker je vodik sam po sebi posreden toplogredni plin in ker se vedno bolj zavedamo njegovih učinkov na podnebje, kar bi bilo treba ustrezno obravnavati z ukrepi za spremljanje, preprečevanje ali ublažitev v tesnem sodelovanju z industrijo;

E. ker je v strategiji EU za vodik določen cilj, da se do leta 2030 v EU postavi vsaj 40 GW elektrolizatorjev za pridobivanje obnovljivega vodika in proizvede 10 milijonov ton obnovljivega vodika, v načrtu REPowerEU pa je predlagano, da se ta cilj dopolni z uvozom enake količine obnovljivega vodika;

F. ker skupne naložbe, potrebne za izpolnitev tega cilja, po ocenah znašajo 335–471 milijard EUR in ker bo za uvoz predvidene količine obnovljivega vodika treba vložiti še dodatnih 500 milijard EUR;

([14]) UL L 140, 28.5.2019, str. 6.
([15]) UL C 15, 12.1.2022, str. 56.
([16]) UL C 15, 12.1.2022, str. 45.
([17]) UL C 371, 15.9.2021, str. 58.
([18]) UL C 270, 7.7.2021, str. 2.
([19]) UL C 23, 21.1.2021, str. 116.
([20]) UL C 345, 16.10.2020, str. 80.
([21]) UL C 463, 21.12.2018, str. 10.
([22]) UL C 293, 18.8.2023, str. 127.

G. ker si je industrija proizvodnje elektrolizatorjev postavila cilj, da bo do leta 2025 namestila vsaj 25 GW proizvodne zmogljivosti, kar bi pomenilo približno 120 GW nameščene zmogljivosti v Evropi;

H. ker se je cena elektrolizatorjev v zadnjih desetih letih znižala že za 60 % in se po navedbah Komisije pričakuje, da se bo zaradi ekonomije obsega leta 2030 prepolovila;

I. ker so za gorivne celice in elektrolizatorje potrebni tehnološko intenzivni sestavni deli in več kritičnih surovin, zlasti platinske kovine, katerih glavni proizvajalci imajo sedež zunaj EU, pogosto v državah, v katerih je rudarstvo povezano z resnimi kršitvami človekovih pravic, poslabšanjem upravljanja, konflikti in degradacijo okolja, medtem ko se proizvajalci s sedežem v EU soočajo z nekonkurenčnimi pogoji delovanja;

J. ker je treba trg za obnovljivi vodik še zgraditi in bo zahteval ustrezno zaščito uporabnikov ter znatne naložbe, da bo mogoče razogljičiti vse sektorje, v katerih je težko zmanjšati emisije;

K. ker je treba povpraševanje končnih uporabnikov po obnovljivem vodiku spodbujati v vseh sektorjih, tudi tistih, ki bi pri prehodu na razogljičeno gospodarstvo lahko uporabljali nizkoogljični vodik;

L. ker je oblikovanje cen bistveno, da bi konsolidirali temelje trga vodika, predvideli javno finančno podporo ter omogočili učinkovit regulativni nadzor in javno spremljanje;

M. ker Komisija ocenjuje, da cena obnovljivega vodika v EU znaša med 2,5 in 5,5 EUR/kg, na kar vpliva cena obnovljive energije in elektrolizatorjev, medtem ko cena vodika iz fosilnih goriv znaša približno 1,5 EUR/kg;

N. ker svetovni gospodarski partnerji in konkurenti, vključno z ZDA in Kitajsko, svoji domači proizvodnji obnovljivega vodika namenjajo močno finančno podporo, na primer z aktom za znižanje inflacije, s katerim ZDA obnovljivi vodik spodbujajo z davčnim dobropisom, ki znaša do 3 USD/kg;

1. pozdravlja sporočilo Komisije o evropski vodikovi banki; ugotavlja, da je ime „evropska vodikova banka“ lahko zavajajoče, saj ne gre za banko, temveč za pobudo, katere cilj je delovati kot učinkovita in poenostavljena enotna kontaktna točka za usklajevanje dejavnosti in financiranja v podporo projektom na področju obnovljivega vodika vzdolž celotne oskrbovalne verige;

2. poziva Komisijo, naj priskrbi več finančnih sredstev, da bi podprla vidnost te pobude, saj bo ta pomemben mejnik pri zagonu evropskega trga vodika; meni, da bi morala evropska vodikova banka imeti jasno odgovornost, da izvaja priporočila iz te resolucije;

3. opozarja, da je edina trajnostna oblika vodika obnovljivi vodik; ugotavlja, da elektrolizatorji predstavljajo manj kot 4 % celotne proizvodnje vodika v EU; ugotavlja, da bo nizkoogljični vodik igral vlogo pri prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo ter pri povečanju trga vodika;

4. priznava, da je proizvodnja obnovljivega vodika energetsko intenzivna; ugotavlja, da bo za izpolnitev ciljev za obnovljivi vodik treba povečati proizvodnjo elektrolizatorjev, ki vsebujejo kritične surovine; opozarja, da bi bilo za to treba bistveno povečati zmogljivosti za proizvodnjo električne energije in posodobiti omrežje električne energije;

5. opozarja, da Mednarodna agencija za energijo ocenjuje, da bo do leta 2030 v Evropi nameščenih 32 % svetovne zmogljivosti elektrolizatorjev, če se uresničijo vsi načrtovani projekti; poudarja, da je treba ohraniti in povečati vodilno vlogo Unije v svetu na področju vodika, in sicer z razvojem inovativnega in učinkovitega trga, ki bo proizvajalce prek ustrezne infrastrukture povezoval z odjemalci;

6. pozdravlja predloge Komisije za akt o ničelni industriji, evropski akt o kritičnih surovinah in revizijo direktive o energiji iz obnovljivih virov, ki bi prispevali k varnim, konkurenčnim in odpornim vrednostnim verigam, ki bi zadostile povečanemu povpraševanju po obnovljivem vodiku, proizvedenem v EU, in elektrolizatorjih; poudarja, da bi morala evropska vodikova banka dopolnjevati akt o neto ničelni industriji;

7. močno podpira racionalizirane in hitrejše postopke izdaje dovoljenj v celotni vrednostni verigi, da bi povečali proizvodnjo obnovljivega vodika in spodbujali inovacije; vztraja, da je treba pri obravnavi vlog za dovoljenja ohraniti sedanjo visoko raven varstva okolja ter hkrati racionalizirati nekatere vidike postopkov izdaje dovoljenj, povezane z okoljem, in upravne postopke za projekte na področju energije iz obnovljivih virov;

8. meni, da bi bilo treba v prvi fazi izvajanja evropske vodikove banke za zagotovitev industrijske suverenosti EU v okviru odprte strateške avtonomije dati prednost povečanju domače proizvodnje, naslednje faze pa bi lahko razširili tako, da se omogoči povečan konkurenčen uvoz vodika iz obnovljivih virov; opozarja, da bi morala bi podpora domači proizvodnji in uvozu v pristojnost evropske vodikove banke;

9. pozdravlja vlogo, ki jo ima evropska vodikova banka pri izboljšanju preglednosti tokov, transakcij in cen na nastajajočem trgu vodika; poudarja, da je ta vloga bistvena za povečanje zaupanja v trg, okrepitev regulativnega nadzora in javnega spremljanja ter za integrirano načrtovanje energetske infrastrukture;

10. poudarja, da bo zasebno financiranje bistveno za vzpostavitev evropskega trga obnovljivega vodika in da učinkovit trg, ko bo vzpostavljen, ne bi smel biti odvisen od javnih subvencij;

11. ugotavlja, da lahko trden regulativni okvir EU za trg vodika pomaga vzpostaviti pravilno delujoč trg; meni, da je potrebna predvidljiva in manj nestanovitna cenovna krivulja, da se poveča gotovost za nujne naložbe v proizvodnjo vodika in infrastrukturo za vodik;

12. meni, da so delegirani akti o tekočih in plinastih gorivih iz obnovljivih virov nebiološkega izvora povečali predvidljivost in varnost za vlagatelje; pozdravlja predlog Komisije za sveženj o trgu vodika in trgu razogljičenega plina; vztraja, da je treba zagotoviti skladno in stabilno regulativno okolje za industrijo;

13. poudarja, da po navedbah Mednarodne agencije za obnovljivo energijo proizvodnja vodika z elektrolizo zahteva veliko vode, saj se pri njej porabi med 18 in 24 kg vode na kilogram vodika; poudarja, da je ob upoštevanju zgornjega dela vrednostne verige poraba vode še večja; poziva Komisijo in države članice, naj posebno pozornost namenijo učinkoviti rabi virov in okvirni direktivi o vodah ([23]), zlasti v regijah, ki jim grozi suša; poziva k nadaljnjim raziskavam tehnologij za razsoljevanje vode, ki prispevajo k zmanjšanju porabe energije in vplivov na okolje, zlasti onesnaževanja s slanico;

14. poudarja, da imajo lahko vodikove doline in povezana infrastruktura pomembno vlogo kot instrumenti za spodbujanje razogljičenja industrijskih območij, spodbujanju inovacij in prispevku k lokalnemu gospodarstvu; ugotavlja, da vodikove doline zagotavljajo varne grozde ponudbe vodika in povpraševanja po njem v Evropi; meni, da je evropska vodikova banka odgovorna za usklajevanje in podpiranje vseh ustreznih središč porabe v vodikovih dolinah ter širitev obsežnih vodilnih projektov na področju vodika;

Finančna podpora za domačo proizvodnjo obnovljivega vodika

15. pozdravlja odločitev Komisije, da začne prvo pilotno dražbo, ki bo temeljila na ceni, za podporo obnovljivemu vodiku; je seznanjen s proračunom v višini 800 milijonov EUR, namenjenim podpori za proizvodnjo obnovljivega vodika, za obdobje 10 let; poziva Komisijo, naj se hitro vključi v oceno te pilotne dražbe v smislu njene učinkovitosti ter makroekonomskih in industrijskih posledic;

([23]) Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1).

16. je seznanjen z odločitvijo Komisije, da bo na prvi pilotni dražbi zagotovila podporo v obliki fiksne premije, saj bo razlika med proizvodnjo in porabo vodika vsaj na začetku velika; vztraja, naj se za prihodnje dražbe določi enako visoka ali višja fiksna premija, kot je predlagana v aktu ZDA za znižanje inflacije; poziva Komisijo, naj razmisli o dopolnilnih mehanizmih, kot so nepovratna sredstva, pogodbe na razliko in pogodbe na razliko za ogljik; meni, da bi ti dopolnilni mehanizmi lahko podprli ne le proizvodnjo, temveč tudi povpraševanje po obnovljivem vodiku;

17. ponovno poudarja pomen geografske in sektorske uravnoteženosti, da bi omogočili proizvodnjo obnovljivega vodika po vsej EU in njegovo uporabo v sektorjih, v katerih je težko zmanjšati emisije; vztraja, da se je treba izogniti nadaljnjemu poglabljanju regionalnih razlik, ki že obstajajo zaradi različnega obsega razvoja trga vodika; odločno poziva Komisijo, naj razvije regionalne dražbe in v ta namen opredeli regije, ki so dovolj velike, da bi zagotavljale ustrezno konkurenco, ter obenem poskrbi za geografsko uravnoteženost; poziva Komisijo, naj predlaga ključ za dodelitev, da bi podprla regionalno uravnotežen razvoj evropskega trga vodika;

18. poziva Komisijo, naj v skladu z zadnjo revizijo direktive o trgovanju z emisijami toplogrednih plinov ([24]) državam članicam z nizko stopnjo sodelovanja zagotovi tehnično pomoč; poudarja, da bi s takšno pomočjo k sodelovanju na dražbah v okviru evropske vodikove banke spodbudili kandidate iz vseh držav članic;

19. poudarja, da bi si morala banka vodika prizadevati tudi za privabljanje manjših projektov v razvoju; predlaga Komisiji, naj prilagodi nekatere elemente zasnove dražbe, zlasti zahtevo po najmanjši nameščeni zmogljivosti elektrolizatorjev in omejitev za največji obseg ponudbe, ter naj preuči možnost združevanja vlog, da bi olajšala sodelovanje malih in srednjih podjetij;

20. poziva Komisijo, naj ponovno oceni in pojasni pravila o združljivosti med javnofinančno podporo in financiranjem v okviru evropske vodikove banke, pri čemer naj upošteva, da ne bi smelo biti kumulacije za iste stroške, da bi zaščitili pošteno konkurenco med vsemi prosilci;

21. poudarja, da bi bilo treba pri oblikovanju prihodnjih dražb dati prednost prodaji obnovljivega vodika industrijskim panogam, v katerih je težko zmanjšati emisije, in težkemu prometu, zlasti letalstvu in ladijskemu prometu; v zvezi s tem meni, da bi bilo treba nekatere omejitve vključiti v merila za upravičenost dražb;

22. poziva Komisijo, naj ne upošteva le cene, ampak naj vključi tudi jasen sistem bonusnih točk za razvrščanje ponudb; ugotavlja, da bi moral tak sistem nagrajevati ponudbe, ki zagotavljajo najvišjo raven trajnosti ali vodijo k ustvarjanju znatnega števila delovnih mest, ter spodbujati visokokakovostna pripravništva, vajeništva in preusposabljanje ali izpopolnjevanje delavcev;

23. priznava, da je treba nujno povečati proizvodnjo elektrolizatorjev v EU; predlaga razlikovanje med operativnimi in naložbenimi odhodki; meni, da bi morala biti morebitna podpora za naložbene odhodke za nizkoogljični vodik namenjena le naložbam, ki lahko pozneje prispevajo k proizvodnji obnovljivega vodika, zlasti nakupu elektrolizatorjev, in ne bi smela zajemati operativnih odhodkov za nizkoogljični vodik;

Nefinančna podpora za vodikov ekosistem EU

24. pozdravlja zamisel Komisije o uvedbi koncepta „dražb kot storitev“; meni, da bi to lahko zmanjšalo upravne stroške za države članice in spodbujalo resnično evropsko pot do energetskega prehoda; poziva Komisijo, naj oceni ta koncept in preuči, kako ga je mogoče nadalje razviti za druge tehnologije na področju energije iz obnovljivih virov; poudarja, da bi bilo treba pri postopku oddaje prijav čim bolj zmanjšati upravna bremena, da bi lahko v postopkih dodeljevanja sodelovala tudi MSP;

([24]) Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32).

25. meni, da bi morala biti evropska vodikova banka zasebnim akterjem sposobna namensko svetovati v zvezi z razvojem obratov za obnovljivi in nizkoogljični vodik v EU; meni, da bi morala biti takšna storitev neodvisna od tega, ali je prosilec prejel finančna sredstva evropske vodikove banke; predlaga, naj se ta storitev opira na strokovno znanje Evropske investicijske banke; predlaga, naj se dejavnosti evropskega zavezništva za čisti vodik vključijo v evropsko vodikovo banko, da bi ustvarili fizični forum, kjer bi se lahko srečali proizvajalci in potrošniki vodika, da bi dobili nasvete in izmenjali primere dobre prakse;

26. poudarja, kako pomembno je, da se razdrobljenost subjektov EU, ki se ukvarjajo z vodikom, omeji; predlaga, naj se v okvir evropske vodikove banke vključijo dejavnosti Skupnega podjetja za čisti vodik, zlasti opazovalnice za gorivne celice in vodik; vztraja, da se zaradi te vključitve ne bi smele zmanjšati javne naložbe v raziskave, razvoj in inovacije;

27. meni, da lahko prostovoljni mehanizem za skupno nabavo vodika prispeva k razvoju domačega trga vodika in zagotavljanju uvoza v okviru evropske vodikove banke; poudarja, da bi s skupno nabavo olajšali tudi naložbe v zmogljivost za proizvodnjo obnovljivega vodika, zagotovili dobavo obnovljivega vodika po dostopnih cenah in preprečili, da bi odjemalci medsebojno tekmovali s ponudbami;

28. ugotavlja, da lahko mehanizem za skupno nabavo AggregateEU deluje kot pilotni projekt za razvoj trga vodika v okviru evropske vodikove banke; poziva Komisijo, naj oceni oblikovanje mehanizma za prostovoljno združevanje povpraševanja in skupno nabavo vodika ter v ta namen po potrebi predloži zakonodajni predlog; meni, da bi lahko ta ocena temeljila na poglobljeni analizi ustreznih modelov sodelovanja med podjetji in možnosti oblikovanja jamstvenih shem, ki bi omogočale učinkovito sodelovanje manjših podjetij ter malih in srednjih podjetij;

29. poziva države članice, naj uporabljajo zeleno javno naročanje, da bi dajale prednost blagu, proizvedenemu z obnovljivim vodikom, kot je jeklo, ki se uporablja pri gradnji javnih stavb in infrastrukture;

Uvoz obnovljivega vodika

30. ugotavlja, da bi bil kljub povečanju domače proizvodnje obnovljivega vodika zaradi naraščajočega povpraševanja lahko potreben uvoz iz držav, ki niso članice EU; poudarja, da bi bilo treba v okviru evropske vodikove banke izkoristiti sinergije v zvezi s pospeševanjem uvoza obnovljivega vodika in se tako odzvati na vse večje povpraševanje na evropskem trgu;

31. poudarja, kako pomembno je spodbujati infrastrukturne koridorje iz sporočila Komisije o načrtu REPowerEU, da bi olajšali uvoz do 10 milijonov ton obnovljivega vodika in hkrati podpirali razogljičenje v partnerskih državah;

32. opozarja, da bo mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah veljal za vodik; poudarja, da ima EU pomembno vlogo kot svetovna oblikovalka standardov, in poziva Komisijo, naj do 31. decembra 2025 za uvoz obnovljivega vodika uvede zanesljivo shemo certificiranja v skladu z revidirano direktivo o energiji iz obnovljivih virov, ki bo enakovredna pravilom, ki veljajo za domačo proizvodnjo, da bi zagotovili enake konkurenčne pogoje zanesljivih mednarodnih partnerjev;

33. vztraja, da bi morala za naložbe v obnovljivi vodik iz tretjih držav veljati mednarodna načela potrebne skrbnosti, vključno z vodilnimi načeli Združenih narodov o podjetništvu in človekovih pravicah, smernicami Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) za večnacionalna podjetja in smernicami OECD o potrebni skrbnosti za odgovorno ravnanje podjetij;

34. poziva Komisijo, naj pripravi smernice z jasnimi in preglednimi merili glede upravičenosti proizvajalcev iz držav zunaj EU do podpore EU, in sicer na podlagi geopolitičnih tveganj in možnosti njihovega zmanjšanja s sodelovanjem, razpoložljivosti sredstev za nacionalni energetski prehod, njihovi skladnosti z vrednotami EU ter okoljskimi in socialnimi standardi, vključno z delovnimi pogoji in pravicami domorodnih ljudstev;

35. poudarja, da imajo nekatere svetovne regije zaradi veliko prostora in električne energije iz obnovljivih virov mnogo boljše pogoje za proizvodnjo obnovljivega vodika; opozarja, da bi morala EU v okviru diplomacije na področju energije in vodika spodbujati razvoj na pravilih temelječih, preglednih in neizkrivljenih svetovnih trgov vodika, in bi si morala prizadevati, da bi partnerskim državam po svetu in zlasti v sosedstvu EU omogočila, da izvedejo energetski prehod in izboljšajo svoje okoljske, socialne in demokratične standarde;

36. poudarja pomen diverzifikacije dobaviteljev in ohranjanja poštenih konkurenčnih pogojev na globalni ravni pri zagotavljanju podpore proizvodnji obnovljivega vodika v državah, ki niso članice EU; predlaga, da se za uvoz obnovljivega vodika, ki prejema podporo EU, uporablja evro, da bi ta postal globalna referenčna valuta za izmenjavo vodika po svetu;

Finančna podpora za prevoz obnovljivega vodika

37. poudarja, da je treba za uspešno pospešitev trga vodika zagotoviti zadostne naložbe za razvoj ustrezne vodikove infrastrukture, ne le za povezovanje ponudbe in povpraševanja, temveč tudi za skladiščenje in prevoz vodika po vsej EU (npr. evropsko nosilno omrežje za vodik); vztraja, da bi bilo treba preprečiti ozka grla in manjkajoče povezave, da bi vodik lahko dosegel sektorje, ki ga najbolj potrebujejo; poudarja, da bi bilo treba pri razvoju vodikovega sistema, kjer je to mogoče, dati prednost kolokaciji proizvodnje in uporabe ter omogočiti čim večje sinergije z obstoječo infrastrukturo za prenos zemeljskega plina;

38. poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo zasebne naložbe in po potrebi zagotovijo javno financiranje novih obratov za vodik in spremembo namena obratov, ki se zdaj uporabljajo za zemeljski plin; meni, da so tako nepovratna sredstva kot pogodbe na razliko (za ogljik), ki vključujejo stroške prevoza, ustrezni instrumenti za podpiranje naložb v infrastrukturo za vodik; s tega vidika poudarja, da bi bilo treba instrumentu za povezovanje Evrope dodeliti dodatna sredstva, da bi povečali financiranje ustrezne infrastrukture, in da bi bilo treba dati na voljo alternativno financiranje EU v okviru kohezijske politike ter mehanizma za okrevanje in odpornost;

39. poziva Komisijo, naj Evropsko banko vodika zadolži za usklajevanje zbiranja vseh ustreznih podatkov o proizvodnji, shranjevanju, prevozu, distribuciji in porabi vodika, ki jih izdajo Komisija, mednarodne organizacije ali industrija; opozarja, da bi bilo treba te podatke javno objaviti, če je le mogoče, in da bi jih bilo mogoče uporabljati v procesih odločanja o odobritvi infrastrukture, povezane z vodikom, v okviru revidirane uredbe o vseevropskih energetskih omrežjih ([25]);

Racionalizacija instrumentov EU in finančnih mehanizmov

40. izraža zaskrbljenost, da se panoge trenutno spoprijemajo z razdrobljenimi instrumenti finančne podpore, namenjenimi proizvodnji vodika; poziva Komisijo, naj poskrbi, da bo evropska vodikova banka enotna kontaktna točka za financiranje vodika;

41. je seznanjen s celotnim proračunom za evropsko vodikovo banko v višini 3 milijard EUR, ki je bil napovedan v govoru o stanju v Uniji leta 2022; poziva Komisijo, naj pojasni letni proračun za naslednjih pet let za vsak steber evropske vodikove banke in pripravi časovni načrt načrtovanih dražb; vztraja, da bi bilo treba prihodnje dražbe napovedati vsaj 12 mesecev vnaprej, da se sektorju zagotovi predvidljivost;

42. izraža globo zaskrbljenost glede skupnega proračuna evropske vodikove banke v primerjavi s subvencijami, spodbudami in privlačnejšim naložbenim okvirom v drugih svetovnih regijah, zlasti na Kitajskem in v ZDA; meni, da so sedanja sredstva v višini 800 milijonov EUR za prvo pilotno dražbo preveč omejena; poziva Komisijo, naj predlaga ustrezen proračun za Evropsko banko vodika in ga v prihodnjih letih znatno poveča z novimi viri;

([25]) Uredba (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o smernicah za vseevropsko energetsko infrastrukturo, spremembi uredb (ES) št. 715/2009, (EU) 2019/942 ter direktiv 2009/73/ES in (EU) 2019/944 in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 347/2013 (UL L 152, 3.6.2022, str. 45).

43. pozdravlja vmesni pregled večletnega finančnega okvira, kjer je Komisija predlagala dodatnih 5 milijard EUR za sklad za inovacije; poziva, naj se velik del tega povečanja dodeli evropski vodikovi banki, da bo sklad za inovacije lahko podprl več projektov; poudarja, da bi bilo treba poleg sklada za inovacije preučiti tudi alternativno financiranje, da evropska banka vodika ne bi bila odvisna od nihanj cen ogljika;

44. poziva Komisijo, naj razmisli, ali bi bilo treba fiksno premijo usklajevati z inflacijo, da bi zagotovili stabilnost in proizvajalce, zlasti tiste, ki so mala in srednja podjetja, zaščitili pred morebitnimi prihodnjimi zvišanji cen energije in surovin ter stroškov operativnega dela;

45. ugotavlja, da Komisija še ni pripravila finančnega instrumenta, s katerim bi podprla uvoz obnovljivega vodika; spodbuja sodelovanje med evropsko vodikovo banko in programi, ki so jih vzpostavile države članice v zvezi z uvozom; poziva Komisijo, naj pripravi zakonodajni predlog za finančni instrument, namenjen uvozu iz držav, ki niso članice EU, v okviru evropske vodikove banke, kadar je to primerno in združljivo z mehanizmom za ogljično prilagoditev na mejah;

46. poudarja, da je za delovanje evropske vodikove banke potrebno namensko osebje, in poziva, naj se za ta namen zagotovijo ustrezna finančna sredstva; predlaga, da se vzpostavi projektna skupina za evropsko vodikovo banko, v kateri bodo uslužbenci iz vseh ustreznih služb Komisije;

47. pozdravlja namero Komisijo, da racionalizira uporabo finančnih sredstev EU za projekte na področju vodika, in zakonodajni predlog o platformi za strateške tehnologije za Evropo (STEP), ki obnovljivi vodik opredeljuje kot kritično čisto tehnologijo, ki jo je treba še naprej podpirati; poziva k najvišji ravni sinergije med STEP in evropsko vodikovo banko;

48. vztraja pri tem, da bi evropska vodikova banka postala enotna kontaktna točka za zagotavljanje informacij o sredstvih na ravni EU in nacionalni ravni za podporo projektom na področju obnovljivega vodika; predlaga, naj se kompas za javno financiranje na področju vodika združi z evropsko vodikovo banko in vključuje informacije o vseh ustreznih finančnih instrumentih, med drugim o Instrumentu za povezovanje Evrope, programu Obzorje Evropa in skladu za inovacije, ter redno zagotavlja informacije o novostih v zvezi z njimi;

49. predlaga, naj evropska vodikova banka vzpostavi spletno orodje, ki bo industriji in zlasti malim in srednjim podjetjem omogočilo, da hitro ocenijo morebitno upravičenost projekta, povezanega z obnovljivim ali nizkoogljičnim vodikom, do financiranja EU, brez poseganja v končno odločitev in brez zahteve po zagotavljanju zaupnih informacije;

50. poziva Evropsko investicijsko banko, naj izboljša dostop do financiranja za projekte na področju obnovljivega vodika; poziva EIB, naj zagotovi posojila z ničelno obrestno mero ali zajamčena posojila, pomaga pri zagotavljanju dolgoročnega financiranja ter omogoča naložbe lastniškega kapitala in druge naložbe v ustrezne projekte;

51. podpira uvedbo zgornje cene za fiksno premijo, kot jo je predlagala Komisija, da bi se izognili čezmernim nadomestilom za uspešne kandidate, ki sodelujejo na dražbah; vztraja, da bi bilo treba podporo EU odpraviti, ko cena obnovljivega vodika na trgu postane konkurenčna; poziva Komisijo, naj nenehno spremlja proizvodne stroške in tržno ceno obnovljivega vodika ter ponovno oceni fiksno premijo, dodeljeno zmagovalnim projektom ob koncu vsakega pogodbenega dogovora med proizvajalci in potrošniki, ali vsaj vsakih pet let;

Preglednost, odgovornost in poročanje

52. poudarja, da mora Komisija pripraviti letno poročilo, v katerem bo ocenila napredek pri razvoju trga obnovljivega in nizkoogljičnega vodika ter dejavnosti v okviru evropske vodikove banke; poziva, da se v tem poročilu ocenijo tudi geografska porazdelitev sredstev, število ustvarjenih delovnih mest, spremembe v ponudbi in povpraševanju, stroški obnovljivega vodika v primerjavi z drugimi oblikami vodika ter razvoj namenskih infrastruktur za vodik;

53. zahteva, da Komisija pred predlogom za nov večletni finančni okvir predloži izčrpno oceno evropske vodikove banke;

°
° °

54. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje vsem institucijam EU in državam članicam.